

2022

Årsrapport 2022

NTNUS NEMND FOR STUDENTSAKER

TRONDHEIM 22.03.2023

Innhold

Innledning	2
Begrepet klagenemnd byttes ut	2
Nemndas mandat.....	2
Nemndas sammensetning i 2022.....	3
Godkjenning av årsrapport	3
Statistikk.....	4
Alle saker i 2022	4
Statistikken oppsummert.....	5
Eksempler på vedtak fattet av nemnda	5
Klagesaker	5
Formelle feil	5
Formelle feil	5
Tap av studierett	5
Fuskesaker.....	6
Samarbeid	6
Manglende kildehenvisning	6
Ulovlig hjelpemiddel	6
Særlige problemstillinger nemnda har identifisert.....	6
Saksbehandlingstid	6
Samarbeid mellom studenter og egne forberedelser før eksamen	7
Søksmål mot NTNU i fuskesaker	7

Innledning

Alle institusjoner under Lov om universiteter og høyskoler er pålagt å opprette en eller flere nemnder som etter delegering fra styret skal behandle saker som berører kandidatene, jf. universitets- og høyskoleloven (uhl.) § 5-1 (1).

Nemnda er et viktig element i kvalitetssikringsarbeidet ved NTNU. Nemnda skal bidra til en rettferdig og forutsigbar rettsanvendelse som skal sikre studentene en upartisk og saklig behandling. I dette ligger blant annet en iakttakelse av uhl. § 3-9 (1) om prøving av studentenes kunnskaper på en upartisk og betryggende måte. Forvaltningsloven (fvl.) og de alminnelige saksbehandlingsreglene er ufravikelige, noe som gir en sentral føring for NTNU og nemnda.

Nemnda gir ved enkelte anledninger gjennom protokolltilførsler og merknader, utover det som er nødvendig for å avgjøre enkeltsaker, uttrykk for forståelse av regelverk og praksis mer generelt. Nemnda ønsker da å oppfordre NTNU til å se nærmere på egen praksis, blant annet i lys av forvaltningsrettslige prinsipper. Noen enkeltsaker som behandles i en klagenemnd kan også gi grunnlag for endrede generelle rutiner, reglement og praksis.

Begrepet klagenemnd byttes ut

I henhold til endringer i uhl. § 5-1 er begrepet «klagenemnd» endret til «nemnd for studentsaker». Det innebærer at nemnda vil hete NTNUs nemnd for studentsaker. Bakgrunnen for endringen er at begrepet «klagenemnd» kan være misvisende i saker hvor nemnda behandler saker som første instans.

Lovendringene trådte i kraft 01.08.2022. Ettersom dette kun innebærer en språklig endring, tar nemnda i praksis i bruk det nye begrepet fom. 01.01.2023. Dette av hensyn til en ryddig overgang og for å unngå eventuelle misforståelser.

Nemndas mandat

Nemnda skal, etter delegering fra styret, behandle saker som berører institusjonen kandidater. I tillegg skal nemnda behandle klager over enkeltvedtak med unntak av klager som behandles av særskilt nasjonalt klageorgan, jf. uhl. § 5-1 (1) og (7). Klagenemnda kan i prinsippet prøve alle sider ved saken, jf. fvl. § 34 (2), for eksempel lovlighet, myndighetsmisbruk, rutinesvikt, habilitet og forskjellsbehandling.

Nemndas mandat omfatter blant annet følgende saksområder:

- Klage på avgjørelse om godkjenning og godskriving av utdanning (uhl. § 3-5)
- Klage på avgjørelse om fritak for eksamen eller prøve (uhl. § 3-5)
- Klage på avgjørelse om opptak av studenter (uhl. § 3-6 og 3-7)
- Klage på avgjørelse om rett til å gå opp til eksamen (uhl. § 3-10)
- Annullering av eksamen eller prøve (uhl. § 4-7)
- Utestenging og bortvisning (uhl. § 4-8)
- Utestenging grunnet straffbare forhold - politiattest (uhl. § 4-9)
- Utestenging etter skikkethetsvurdering (uhl. § 4-10)
- Klage over formelle feil ved eksamen (uhl. § 5-2)
- Klage på vedtak om tilrettelegging (uhl. § 4-3)
- Klage på vedtak om doktorgradsutdanning (uhl. § 4-13)
- Klage på vedtak om tap av studierett (Studieforskriften § 3-3)

Nemndas avgjørelser i saker der nemnda opptrer som klageorgan kan ikke påklages videre. Saker som omhandler annullering og utestenging kan påklages til Felles klagenemnd, et nasjonalt klageorgan for avgjørelser fattet av nemndene på det enkelte universitet eller høyskole i Norge.

Nemndas sammensetning i 2022

Nemnda skal ha fem medlemmer med personlige varamedlemmer, jf. uhl. § 5-1 (2). Nemndas eksterne leder og nestleder fyller de lovbestemte kravene for lagdommere. To av medlemmene er vitenskapelige ansatte ved NTNU og to er studenter ved NTNU.

I 2022 hadde nemnda følgende sammensetning:

Faste medlemmer:

Barneverns- og helsenemndsleder Børge Bloch Trondvold (leder)

Professor Ivar Ståle Ertesvåg

Universitetslektor Wenche Natland Dahlen

Student Marianne Skarpen

Student Ola Tollnes Lydersen

Varamedlemmer:

Seksjonssjef Robert Envik (nestleder)

Universitetslektor Bente Alm

Universitetslektor Karen Mari P. Bjerkvold

Student Leander Prag Sømme

Student Torjus Levisen Johansen (t.o.m. 30.06.2022), Student Stig Erlend Almåsbak (f.o.m. 01.07.2022)

Sekretariat:

Sofie Holten, Jenny Jensvold, Marie Sundstrøm og Trine Gjerstad.

Saker om mistanke om fusk og saker om politiattest med merknader har vært forberedt av Anne Marie Snekvik, Jannicke Strømøy og Ragnar Veien Tundal ved Avdeling for utdanningskvalitet. Saker om mistanke om fusk fra NTNU Gjøvik og NTNU Ålesund har vært forberedt av Avdeling for studieadministrasjon der. Saker som vedrører politiattester med merknader og skikkethetsaker har vært forberedt av Anne Marie Snekvik og Ragnar Veien Tundal. Disse har også lagt frem saken for klagenemnda der dette har vært ansett som hensiktsmessig.

Godkjenning av årsrapport

Årsrapporten for 2022 er godkjent av NTNUs nemnd for studentsaker 22.03.2023.

Statistikk

Alle saker i 2022

Nemnda har i løpet av 2022 gjennomført 15 møter, hvor to av dem var heldagsmøter. Til sammen ble det behandlet 257 saker. Nedenfor følger en oversikt over de ulike type sakene nemnda har behandlet, og hvilket utfall de fikk.

Sakstype	Medhold 2022	Ikke medhold 2022	Totalt 2022	Ikke behandlet saker 2022
Formelle feil ved eksamen/sensur/praksis	4	32	36	8
Vurdering/innpassing av utdanning	0	7	7	7
Fritak for eksamen/emner	0	5	5	3
Opptak/overgang til studier	1	15	16	0
Tap av studierett	1	4	5	4
Fuskesaker	15	116	131	30
Politiattest	3	5	8	0
Skikkethet	1	2	3	0
Annet	3	13	16	7
Klage på nemndas vedtak	0	30	30	0
Sum	28	229	257	59

Til sammenligning vises det til statistikken for 2020 og 2021:

Sakstype	Medhold		Ikke medhold		Totalt	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021
År						
Formelle feil ved eksamen/sensur/praksis	2	6	24	32	26	38
Vurdering/innpassing av utdanning	0	0	5	3	5	3
Fritak for eksamen/emner	0	0	6	11	6	11
Opptak/overgang til studier	2	0	13	13	15	13
Tap av studierett	0	0	1	3	1	3
Fuskesaker	2	14	51	92	53	106
Politiattest	4	0	3	2	7	2
Skikkethet	0	1	1	1	1	2
Annet	0	0	9	18	9	18
Klage på nemndas vedtak	7	3	7	40	7	43
Sum	10	24	120	215	136	239

Statistikken oppsummert

Sakene fordelte seg på ulike sakstyper innenfor nemndas mandat etter som vist i tabellen. I 2022 ga nemnda studentene medhold i 28 av 257 saker, som tilsvarer 11 %. Til sammenligning utgjorde dette 10 % i 2021 og 7 % i 2020.

Fuskesakene utgjorde 51 % av saksmengden, som er noe høyere enn i 2021 og 2020. Saker om merknad på politiattest og skikkethetsaker utgjorde 4 % av saksmengden. Klagesaker utgjorde om lag 45 % av saksmengden.

Eksempler på vedtak fattet av nemnda

Klagesaker

Formelle feil

Saken gjaldt klage på formelle feil ved eksamen. Studenten anførte at flere av spørsmålene på eksamen var utenfor pensum, og at de krevde forkunnskaper innenfor et tema det ikke kan forventes at studentene skal ha kunnskap om. Emneansvarlig viste til emnebeskrivelsen og uttalte at emnet bygger på et annet obligatorisk emne, og at det er forventet at studentene har forkunnskaper om temaet.

Nemnda la avgjørende vekt på redegjørelsen fra emneansvarlig. Nemnda bemerket også at dette er en faglig vurdering som nemnda bør være forsiktig med å overprøve. På bakgrunn av sakens dokumenter kom nemnda til at det var tilstrekkelig sannsynliggjort at spørsmålene i eksamen var dekket av pensum med forkunnskapskrav og læringsmateriale. Nemnda kom derfor til at det ikke var grunn til å endre vedtaket i saken. Nemnda var enstemmig.

Formelle feil

Saken gjaldt klage på formelle feil ved eksamen. Studenten anførte at sensorveiledningen og oppgaveformuleringen ikke ga grunnlag for strykkarakter på eksamen. Fakultetet og sensor viste til at over halvparten av kildegrunnlaget var kilder som ikke fremgikk av pensum. I lys av retningslinjene for sensorveiledningen og oppgaveteksten mente sensor at dette ikke tilstrekkelig til ståkarakter. Sensor vurderte også at oppgaven manglet refleksjon og pedagogisk dømmekraft, i tillegg til at den hadde liten relevans til det de jobbet med i undervisningen.

Nemnda bemerket at det er studentens faglige evner som skal vurderes, og ikke konkret hvilken litteratur som er anvendt. Nemnda vurderte at det i en eksamenssituasjon ikke burde være feil å bruke supplerende kilder, og at det kan anses som en formell feil å ramme inn oppgaven på en slik måte at det ikke er andre kilder enn pensumlitteraturen som skal kunne brukes. Nemnda fant det sannsynliggjort at den formelle feilen hadde betydning for bedømmelsen av eksamen. Studenten fikk derfor medhold i klagen. Nemnda var enstemmig.

Tap av studierett

Saken gjaldt klage på vedtak om tap av studierett pga. manglende betaling av semesteravgift. Studenten anførte at manglende betaling skyldtes sykdom, samt tekniske problemer med betalingen. Fakultet mente studenten fikk mulighet til å betale semesteravgiften ved at hen fikk varsel og en ny frist til å betale.

Nemnda bemerket at studenten ikke tok kontakt med fakultetet for å opplyse om vanskeligheter med å betale semesteravgiften. Studenten kunne heller ikke vise til dokumentasjon som kunne etterprøve grunnlaget for uteblitt betaling. Videre viste nemnda til at studenten hadde studert ved

NTNU i flere år, og dermed var kjent med fristene for betaling av semesteravgift. Nemnda fant derfor ikke grunn til å endre vedtaket i saken. Nemnda var enstemmig.

Fuskesaker

Samarbeid

Saken gjaldt mistanke om fusk i forbindelse med innlevering av obligatoriske arbeidskrav. I forbindelse med rutinemessig kontroll ble det oppdaget tekstlikhet mellom to studenters besvarelser. Fakultetet anførte at det kun var tillatt å samarbeid om oppgaveløsningen, men selve besvarelsen skulle være individuell og unik. Studentene anførte at det fremgikk av oppgaveteksten at det var tillatt å samarbeide, og at de objektive vilkårene for fusk dermed ikke var oppfylt.

Nemnda viste til oppgaveteksten i eksamen, hvor det fremgikk at det var lov å samarbeide om oppgaveløsningen, men at selve svaret skal være individuelt og unikt. Videre sto det at det ble betraktet som juks å sende inn like svar. Nemnda fant at de objektive vilkårene for fusk ikke var oppfylt, og la avgjørende vekt på uklarhetene i oppgaveteksten. Nemnda vurderte at teksten i dette tilfellet var så uklar at man ikke kan forvente at studentene skal ha forstått det på noen annen måte, og med så inngripende konsekvenser for den enkelte student må kravet til klarhet skjerpes. Nemnda mente derfor at studentene var i unnskyldelig rettsvillfarelse, og at feilen ikke kunne ramme studentene. Nemnda var enstemmig.

Manglende kildehenvisning

Saken gjaldt mistanke om fusk i forbindelse med innlevering av eksamen. Ved sensurering ble det oppdaget tekstlikhet mellom studentens eksamensbesvarelse og et stort antall kilder fra internett, uten at disse var oppgitt. Plagiatkontrollen viste en tekstlikhet på 38 %. Studenten anførte at hen fikk det travelt på eksamen og ikke rakk å oppgi kilder. Nemnda fant at de objektive og subjektive vilkårene for fusk var oppfylt. Nemnda kom til at riktige reaksjon i saken var annullering av eksamen og utestenging i to semestre. Nemnda var enstemmig.

Ulovlig hjelpemiddel

Saken gjaldt mistanke om fusk i forbindelse med bruk av ulovlig hjelpemiddel under eksamen. Under gjennomføringen av eksamen oppdaget eksamensinspektør at studenten hadde en mobiltelefon i bukselomma. Studenten anførte at hen ikke var klar over at mobiltelefonen lå i lomma, og at den ikke var blitt brukt.

Nemnda fant at de objektive og subjektive vilkårene for fusk var oppfylt. Nemnda viste til NTNUs retningslinjer ved behandling av fusk/forsøk på fusk til eksamen, hvor det fremgår at det ikke er nødvendig at studenten har brukt det ulovlige hjelpemidlet eller blir tatt på fersk gjerning i å ha brukt dem. Det er videre ikke nødvendig at studenten har hatt til hensikt å fuske for at handlingen er gjennomført med forsett. Nemnda kom at studenten hadde handlet forsettlig. Nemnda vedtok annullering av eksamen og utestenging i to semestre. Nemnda var enstemmig.

Særlige problemstillinger nemnda har identifisert

Saksbehandlingstid

2022 har igjen vært et år med rekordmange saker. Til tross for at vi nå har en mer normal studiehverdag etter pandemien, har ikke saksmengden til nemnda blitt mindre. Statistikken viser også at saksmengden øker hvert år. Nemnda har derfor løftet ressursituasjonen opp til NTNUs ledelse.

Den store saksmengden har ført til at nemnda ikke har behandlet alle sakene innenfor normal saksbehandlingstid. I fuskesakene har nemnda kompensert for den lange saksbehandlingstiden ved å redusere utestengelsesperioden. Dette er også i tråd med praksis fra Felles klagenemnd.

Den lange saksbehandlingstiden kan oppleves belastende for den enkelte studenten. Nemnda har forståelse for at det kan være en psykisk påkjenning å gå i uvisshet så lenge. I flere saker har studentene anført at slike forhold må anses formildende og tillegges vekt ved reaksjonsfastsettelsen. Nemnda har imidlertid funnet lite rom for å tillegge private forhold betydning ved fastsettelsen av utestengelsesperioden. Dette med bakgrunn i praksis fra Felles klagenemnd.

Et annet utslag av den lange saksbehandlingstiden er at studenten velger å utestenge seg selv. I slike tilfeller er ikke studenten klar over at utestengelsesperioden begynner å løpe fra vedtak er fattet hos nemnda for studentsaker. Dette må derfor fremgå tydelig i orienteringsbrevet til studenten, slik at studenten forstår når endelig vedtak er fattet.

I enkelte klagesaker har lang saksbehandlingstid resultert i at det er ingen realitet i å behandle saken. Av den grunn har noen studenter valgt å trekke klagen, da utfallet av saken uansett ikke har noen virkning for deres utdanning.

Nemnda er klar over at saksbehandlingstiden totalt sett har vært for lang i enkelte saker. Som et tiltak for å redusere saksbehandlingstiden, planlegger nemnda å øke antall heldagsmøter i 2023. På den måten får nemnda behandlet langt flere saker i ett møte.

Samarbeid mellom studenter og egne forberedelser før eksamen

Mange av fuskesakene dreier seg om ulovlig samarbeid mellom studenter. I de fleste saker har studentene hatt ulovlig kontakt med medstudenter under gjennomføringen av hjemmeeksamen, slik at kravet om at besvarelsen skal være et selvstendig arbeid ikke var oppfylt.

Nemnda har også erfart at flere studenter samarbeider i forkant av eksamen, og at dette kan medføre store likheter i besvarelsene. Det blir ofte oppfordret til samarbeid mellom studenter for å kunne tilegne seg faget bedre. Flere av studentene utarbeider også et felles forberedelsesnotat, som i utgangspunktet vil være lovlig hjelpemiddel under en eksamen hvor alle hjelpemidler er tillatt. I slike tilfeller kan det være vanskelig å bevise om likhetene skyldes samarbeid i forkant av eller under eksamen. Det er derfor viktig at studentene er kritiske til bruk av felles forberedelsesnotater, slik at dette ikke fører til mistanke om fusk.

I tillegg har nemnda sett at noen studenter lager egne forberedelsesnotater, hvor de klipper inn tekst fra ulike kilder uten å tydelig markere dette i notatet. Når de så klipper ut tekst fra notatet sitt på hjemmeeksamen eller i oppgaver, kan dette resultere i fusk på grunn av manglende kildehenvisninger, uten at studenten selv er klar over dette. Dette gjelder både for studenter som arbeider alene og i grupper.

Søksmål mot NTNU i fuskesaker

I 2022 har fire studenter reist søksmål mot NTNU i fuskesaker. I en av rettssakene fikk studenten medhold i at vedtaket om ett semesters utestenging var ugyldig. I de andre tre sakene fikk ikke studentene medhold. I alle sakene ble søksmål reist uten at studenten først gikk veien om klage til Felles klagenemnd som er den nasjonale klagenemnda for vedtak i fuskesaker. NTNU ønsker at studentene skal benytte muligheten for å klage før de reiser søksmål. Det er nå tatt inn i vedtakene fra nemnda at søksmål ikke kan reises uten at studenten har benyttet sin adgang til å klage over vedtaket og klagen er avgjort av klageinstansen. NTNU dekker studentens utgifter til advokat ved søksmål for tingretten om gyldigheten av vedtak om utestenging, jf. uhl. § 4-11.